

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 29 sierpnia 1990 r.

w sprawie weryfikacji rocznych bilansów przedsiębiorstw państwowych, wysokości opłat za weryfikację oraz szczegółowych praw i obowiązków biegłych księgowych.

Na podstawie art. 21 ust. 4 ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. z 1990 r. Nr 26, poz. 152) zarządza się, co następuje:

I. Zakres weryfikacji sprawozdań finansowych

§ 1. Przepisy rozporządzenia dotyczą przedsiębiorstw państwowych, zwanych dalej „przedsiębiorstwami”.

§ 2. 1. Weryfikacją objęte są dane zawarte w bilansie, rachunku wyników oraz pozostałych sprawozdaniach finansowych przedsiębiorstwa, sporządzonych na koniec roku. Bilans, rachunek wyników i pozostałe sprawozdania finansowe objęte weryfikacją nazywane są dalej „sprawozdaniem finansowym”.

2. Weryfikacja sprawozdania finansowego obejmuje:

- 1) zbadanie rzetelności i prawidłowości danych wykazanych w sprawozdaniu finansowym oraz ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę jego sporządzenia,
- 2) przedstawienie wniosków dotyczących usunięcia stwierdzonych w toku badania nieprawidłowości oraz przeprowadzenie postępowania weryfikacyjnego zapewniającego ich realizację przez wprowadzenie odpowiednich zapisów w księgach rachunkowych i dokonanie zmian w sprawozdaniu finansowym,
- 3) urzędowe stwierdzenie zweryfikowania sprawozdania finansowego.

§ 3. 1. Weryfikację sprawozdań finansowych przeprowadzają odpłatnie właściwe terytorialnie dla sporządzających je przedsiębiorstw izby skarbowe lub inne upoważnione przez Ministra Finansów jednostki, zwane dalej „izbami”.

2. Izby pobierają od przedsiębiorstw zryczałtowaną opłatę weryfikacyjną, ustaloną w kwocie równej 3% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę w sferze produkcji materialnej w pierwszych trzech kwartałach roku, za który sporządzono sprawozdanie finansowe, w wysokości ustalonej przez Główny Urząd Statystyczny, zaokrąglonej do pełnych setek złotych, pomnożonej przez liczbę normogodzin jego badania, ustaloną dla danego przedsiębiorstwa przez izbę w trybie ustalonym w § 6 ust. 1.

3. Izby z pobranych opłat pokrywają wydatki związane z weryfikacją sprawozdań finansowych, w tym także wynagrodzenie dyplomowanych biegłych księgowych, zwanych dalej „biegłymi”.

4. Izby prowadzą gospodarkę finansową w zakresie opłat i wydatków związanych z weryfikacją sprawozdań finansowych według zasad ustalonych dla środków specjalnych jednostek budżetowych.

II. Badanie sprawozdania finansowego

§ 4. 1. Badanie sprawozdania finansowego złożonego przez przedsiębiorstwo do weryfikacji może być badaniem pełnym lub uproszczonym. Badanie pełne może być poprzedzone badaniem wstępnym, przeprowadzonym w ciągu roku sprawozdawczego w takim terminie, aby wyniki tego badania mogły być podstawą sporządzenia sprawozdania finansowego.

2. Badanie pełne sprawozdania finansowego polega co najmniej na ustaleniu, czy:

- 1) jest ono kompletne i prawidłowe, a jego dane wynikają z prawidłowo prowadzonych i zamkniętych ksiąg rachunkowych, przy czym stan aktywów i pasywów na początek roku sprawozdawczego wynika ze sprawozdania finansowego za rok poprzedni, zaopatrzonego w urzędowe stwierdzenie jego zweryfikowania, z uwzględnieniem § 11 ust. 2,
- 2) wykazany w nim stan poszczególnych aktywów i pasywów, w tym także wynik finansowy i jego obowiązkowy podział, jest prawidłowy, a w szczególności czy:
 - a) dane ksiąg rachunkowych są doprowadzone do zgodności ze stanem rzeczywistym, stwierdzonym w wyniku inwentaryzacji przeprowadzonej we właściwych terminach i z ustaloną częstotliwością, a ujawnione podczas inwentaryzacji różnice są we właściwy sposób wyjaśnione i rozliczone,
 - b) poprawnie ustalono wartość aktywów i pasywów,
 - c) ustalono zgodnie z przepisami obowiązującymi przedsiębiorstwo przychody ze sprzedaży, koszt własny ich osiągnięcia, a także inne części składowe wyniku finansowego,
 - d) należycie ustalono stan funduszu założycielskiego oraz roczne rozliczenia ze Skarbem Państwa, budżetami terenowymi i samorządowymi oraz organami finansowymi z tytułu podatków, opłat, dywidendy i innych zobowiązań zaliczanych do podatkowych lub traktowanych z nimi na równi, otrzymywanych dotacji oraz obowiązujących przedsiębiorstwa odpisów na fundusze.

Izba może włączyć do zakresu badania pełnego opracowanie elementów analizy ekonomicznej oraz inne zagadnienia niezbędne do oceny działalności przedsiębiorstwa.

3. Badanie wstępne polega co najmniej na ustaleniu, czy przedsiębiorstwo prawidłowo prowadzi księgi rachunkowe, weryfikuje ich dane w oparciu o wyniki inwentaryzacji, a dowody księgowe i księgi rachunkowe przechowuje zgodnie z obowiązującymi zasadami.

4. Jeżeli badanie pełne było poprzedzone badaniem wstępnym, zakres badania pełnego może być odpowiednio ograniczony przez wyłączenie zagadnień uprzednio zbadanych.

5. Badanie uproszczone różni się od pełnego, o którym mowa w ust. 2, ograniczeniem zakresu i stopnia szczegółowości badania. Stosując badanie uproszczone, należy co najmniej ustalić, czy:

- 1) sprawozdanie finansowe jest kompletne i prawidłowe, a jego dane wynikają z prawidłowo prowadzonych i zamkniętych ksiąg rachunkowych, przy czym stan aktywów i pasywów na początek okresu sprawozdawczego wynika ze sprawozdania finansowego za rok poprzedni, zaopatrzonego w urzędowe stwierdzenie jego zweryfikowania, z uwzględnieniem § 11 ust. 2,
- 2) wykazany w sprawozdaniu finansowym stan poszczególnych aktywów i pasywów, w tym także wynik finansowy i jego obowiązkowy podział, jest prawidłowy, a w szczególności czy:
 - a) dane ksiąg rachunkowych są doprowadzone do zgodności ze stanem rzeczywistym, stwierdzonym w wyniku inwentaryzacji przeprowadzonej we właściwych terminach i z ustaloną częstotliwością, a ujawnione podczas inwentaryzacji różnice są we właściwy sposób wyjaśnione i rozliczone,
 - b) należycie ustalono stan funduszu założycielskiego oraz roczne rozliczenia ze Skarbem Państwa, budżetami terenowymi i samorządowymi oraz organami finansowymi z tytułu podatków, opłat, dywidendy i innych zobowiązań zaliczonych do podatkowych lub traktowanych z nimi na równi, otrzymywanych dotacji oraz obowiązujących przedsiębiorstwa odpisów na fundusze.

6. Badanie wstępne, pełne i uproszczone przeprowadza się metodą kompletną, a przy dużej liczebności przedmiotu badania (dowody księgowe, zapisy w księgach rachunkowych) — metodą reprezentatywną, przy takim doborze próbek do badania, który daje dostateczną pewność wyników badania.

§ 5. 1. Badaniem pełnym obejmuje się sprawozdania finansowe nie rzadziej niż co 3 lata.

2. Stosownie do możliwości badaniem pełnym częściej należy obejmować sprawozdania finansowe przedsiębiorstw:

- 1) osiągających wynik finansowy w wysokości zagrażającej utratą możliwości opłacenia dywidendy na rzecz Skarbu Państwa,
- 2) dużych, o potencjalnie gospodarczym mającym istotne znaczenie dla gospodarki narodowej,
- 3) których rodzaj działalności i jej rozmiar mają szczególne znaczenie dla zaspokojenia podstawowych potrzeb społecznych lub znaczący wpływ na kształtowanie się bilansu płatniczego państwa,
- 4) których sprawozdania finansowe za rok poprzedni wykazywały istotne nieprawidłowości,

5) których sprawozdania finansowe zostały za ubiegłe lata zweryfikowane bez przeprowadzenia badania (§ 6 ust. 3).

3. Sprawozdania finansowe nie objęte badaniem pełnym obejmuje się badaniem uproszczonym.

4. Badania wstępne oraz badania pełne przeprowadzają na podstawie umowy zlecenia biegli lub grupy biegłych. Badania uproszczone przeprowadzają izby we własnym zakresie.

§ 6. 1. Decyzję o rodzaju i zakresie badania wydaje izba z urzędu po rozpatrzeniu opinii zainteresowanych organów założycielskich, banków i organizacji społecznych, a także ewentualnego wniosku zainteresowanego przedsiębiorstwa.

2. Decyzje o objęciu sprawozdań finansowych określonych przedsiębiorstw badaniem uproszczonym nie mogą być podawane do wiadomości tych przedsiębiorstw do czasu złożenia przez nie sprawozdań finansowych do weryfikacji.

3. Urzędowe stwierdzenie zweryfikowania sprawozdania finansowego podlegającego badaniu uproszczonemu może być wydane bez przeprowadzania badania, jeżeli sprawozdanie to zostało podpisane przez odpowiedzialnego za jego prawidłowe sporządzenie głównego księgowego posiadającego uprawnienia biegłego lub głównego księgowego odpowiedzialnego za prawidłowe sporządzanie rocznych sprawozdań finansowych za dwa poprzednie lata, w których nie stwierdzono w toku badania istotnych nieprawidłowości.

4. Urzędowe stwierdzenie zweryfikowania sprawozdania finansowego podlegającego badaniu pełnemu może być wydane bez przeprowadzania ponownego badania, jeżeli sprawozdanie to było uprzednio zbadane w zakresie ustalonym dla badania pełnego przez biegłego, przy czym przepisy § 10 mają odpowiednie zastosowanie.

§ 7. 1. Badanie przeprowadza się w siedzibie przedsiębiorstwa w dni robocze, w normalnych godzinach jego pracy. Jeżeli określone czynności badawcze przeprowadzane są bez technicznej pomocy pracowników przedsiębiorstwa, mogą być za zgodą dyrektora przedsiębiorstwa wykonywane również w dniach wolnych od pracy lub poza normalnymi godzinami pracy.

2. Biegli i pracownicy izb są w czasie badania uprawnieni do:

- 1) wstępu do pomieszczeń przedsiębiorstwa,
- 2) uzyskiwania od pracowników przedsiębiorstwa informacji i wyjaśnień ustnych i pisemnych, niezbędnych do wykonania zleconych zadań,
- 3) zaznajomienia się z treścią dokumentów, protokołów rewizji i kontroli, zarządzeń porewizyjnych i pokontrolnych oraz sprawozdań z ich wykonania, urzędów ewidencji księgowej, pozaksięgowej i statystycznej oraz treścią wszelkich sprawozdań przedsiębiorstwa,
- 4) zasięgania u kontrahentów przedsiębiorstwa informacji o zgodności wykazanych w ich księgach rachunkowych danych z danymi wynikającymi z ksiąg rachunkowych badanego przedsiębiorstwa,
- 5) korzystania z urządzeń technicznych przedsiębiorstwa (maszyn do liczenia, komputerów itp.) oraz pomocy pracowników przedsiębiorstwa, niezbędnej do sprawnego wykonania prac technicznych, w tym także sporządzenia czystopisu (przepisania na maszynie) orzeczenia lub protokołu z badania wraz z wyznaczoną liczbą jego kopii,

- 6) przeprowadzenia badań i prób, które są konieczne do wykonania zleconych zadań,
- 7) podpisywania lub oznaczania w inny sposób badanych dokumentów, zestawień liczbowych, ksiąg rachunkowych i sprawozdań finansowych, sporządzania protokołów, informacji i innych dokumentów w celu trwałego oznaczenia zakresu wykonanego badania.

3. Badanie uproszczone może nastąpić poza siedzibą przedsiębiorstwa. Przedsiębiorstwo jest wówczas obowiązane przedstawić do wglądu izbie przewidziane do zbadania sprawozdanie finansowe, urządzenia ewidencyjne i inne niezbędne dokumenty, które stanowiły podstawę sporządzenia sprawozdania finansowego.

4. Biegli i pracownicy izb obowiązani są uzyskane w toku badania informacje o działalności przedsiębiorstwa traktować jako objęte obowiązkiem zachowania tajemnicy wobec osób niepowołanych.

5. Badanie pełne lub uproszczone powinno być zakończone nie później niż w ciągu 4 miesięcy od dnia wyznaczonego do złożenia sprawozdania finansowego.

III. Orzeczenie (protokół) z badania sprawozdania finansowego

§ 8. 1. Wyniki badania ujmuje się w orzeczeniu (badanie wstępne i pełne) lub protokole (badanie uproszczone) sporządzonym wspólnie przez wszystkich badających, zawierającym:

- 1) nazwę przedsiębiorstwa, którego sprawozdanie badano,
- 2) wyliczenie dni badania przeprowadzonego w siedzibie przedsiębiorstwa,
- 3) określenie przedmiotu badania i metody stosowanej przy badaniu, a w szczególności liczebności i sposobu doboru próbek przy badaniu metodą reprezentatywną,
- 4) opis istotnych ustaleń, a zwłaszcza stwierdzonych nieprawidłowości oraz wynikających z nich rezultatów badania,
- 5) wykaz załączonych oświadczeń pracowników przedsiębiorstwa, protokołów zabezpieczenia dowodów i innych dowodów wyjaśniających ustalenia i rezultaty badania,
- 6) proponowane korekty wraz z uzasadnieniem, niezbędne w celu doprowadzenia do prawidłowego stanu przedmiotu badania,
- 7) wniosek końcowy zawierający ogólną ocenę przedmiotu badania, a w razie badania pełnego i uproszczonego, oświadczenie, czy istnieje możliwość wydania urzędowego stwierdzenia zweryfikowania sprawozdania finansowego,
- 8) dane o czasie zwolnienia od pracy w macierzystym zakładzie pracy biegłych,
- 9) określenie miejsca i daty sporządzenia oraz podpis osoby sporządzającej.

2. Osoba przeprowadzająca badanie pełne lub uproszczone sprawozdania finansowego zamieszcza i podpisuje na bilansie adnotację o rodzaju przeprowadzonego badania oraz terminach rozpoczęcia i zakończenia tego badania.

3. Egzemplarz orzeczenia (protokołu) otrzymują: dyrektor przedsiębiorstwa, rada pracownicza, organ założycielski

przedsiębiorstwa, jeżeli tego zażąda lub jeżeli na jego wniosek nastąpiło badanie pełne sprawozdania finansowego przedsiębiorstwa, oraz zlecająca badanie izba w ilości wskazanej uprzednio biegłemu.

4. Dyrektor przedsiębiorstwa może dołączyć do orzeczenia (protokołu) pisemne zastrzeżenia co do zawartych w nim ustaleń i wniosków wraz z uzasadnieniem lub też przesłać je w dwóch egzemplarzach do izby w terminie 10 dni od dnia otrzymania orzeczenia (protokołu).

IV. Postępowanie weryfikacyjne i urzędowe stwierdzenie dokonania weryfikacji

§ 9. 1. Izba na podstawie orzeczenia lub protokołu z badania sprawozdania finansowego wydaje przedsiębiorstwu decyzję w sprawie usunięcia nieprawidłowości w przedmiocie badania. Przedsiębiorstwo może w ciągu 14 dni od daty doręczenia decyzji izby zwrócić się do niej o ponowne rozpatrzenie sprawy lub z wnioskiem o rozpoznanie słuszności decyzji przez Ministerstwo Finansów.

2. Jeżeli polecenie izby, wydane na podstawie orzeczenia biegłego, zmienia jego wnioski, izba powinna go o tym zawiadomić. Biegłemu przysługuje prawo zgłoszenia pisemnego sprzeciwu co do polecenia izby w ciągu 5 dni od daty otrzymania zawiadomienia o zmianie jego wniosków. W razie nieuwzględnienia sprzeciwu biegłego, izba przekazuje sprawę do rozstrzygnięcia Ministrowi Finansów.

§ 10. 1. Urzędowe stwierdzenie zweryfikowania sprawozdania finansowego następuje na podstawie:

- 1) wniosku badającego sprawozdanie, postawionego w orzeczeniu lub protokole z badania, jeżeli sprawozdanie złożone do weryfikacji było w pełni prawidłowe,
- 2) pisemnego oświadczenia przedsiębiorstwa, że decyzją, o której mowa w § 9 ust. 1, została wykonana, jeżeli sprawozdanie złożone do weryfikacji wymagało zmian,
- 3) decyzji izby w wypadkach wymienionych w § 6 ust. 3.

2. Urzędowe stwierdzenie zweryfikowania sprawozdania finansowego następuje w formie zamieszczenia na oryginalnym bilansie przedsiębiorstwa klauzuli o zweryfikowaniu sprawozdania finansowego, podpisanej przez dyrektora izby lub upoważnioną przez niego osobę, oraz daty. W treści klauzuli należy określić podstawę wydania urzędowego stwierdzenia zweryfikowania sprawozdania finansowego (wyniki badania pełnego lub uproszczonego, zwolnione od badania).

§ 11. 1. Sprawozdanie finansowe, zaopatrzone w urzędowe stwierdzenie zweryfikowania, stanowi podstawę do otwarcia ksiąg rachunkowych roku następnego i rozliczenia wyniku finansowego.

2. Sprawozdanie finansowe, które nie kwalifikowało się do nadania klauzuli urzędowego stwierdzenia zweryfikowania, może stanowić podstawę do otwarcia ksiąg rachunkowych i rozliczenia wyniku finansowego po dokonaniu poprawek określonych na piśmie przez izbę.

3. Izba zawiadamia organ założycielski o przyczynach nieuzyskania przez przedsiębiorstwo urzędowego stwierdzenia zweryfikowania sprawozdania finansowego oraz o istotnych nieprawidłowościach w przedmiocie badania.

4. Jeżeli w wyniku ustaleń organu przeprowadzającego badanie przedsiębiorstwa wydano na podstawie przepisów o zobowiązaniach podatkowych lub też na podstawie przepi-

sów szczególnych decyzję powodującą korektę zapisów księgowych po zbadaniu sprawozdania finansowego, zapisy korygujące ujmuje się w księgach roku, w którym decyzja została wydana.

V. Prawa i obowiązki biegłych

§ 12. 1. Biegłemu przysługuje za zbadanie sprawozdania finansowego:

- 1) wynagrodzenie określone w zawartej z nim umowie zlecenia,
- 2) zwrot kosztów przejazdu i noclegów oraz diety według zasad ustalonych dla pracowników przedsiębiorstw państwowych.

2. Prawo do określonej w umowie zlecenia części umownego wynagrodzenia zachowuje biegły także wtedy, gdy z winy zleceniodawcy lub przedsiębiorstwa nie miał możliwości wykonania całości lub części zleconych mu zadań w wyznaczonym terminie.

3. Za brak możliwości wykonania zadań uważa się także nieprzeprowadzenie inwentaryzacji przez przedsiębiorstwo oraz stwierdzenie zasadniczych nieprawidłowości w udokumentowaniu operacji gospodarczych i prowadzeniu ksiąg rachunkowych, na podstawie których sporządzono złożone do weryfikacji sprawozdanie finansowe.

4. Biegli zatrudnieni na stałe w przedsiębiorstwach lub innych podmiotach gospodarczych mogą przeprowadzać badanie również w innym czasie niż w okresie zwolnienia od pracy w macierzystym zakładzie pracy, pod warunkiem że badanie będzie przeprowadzone bez naruszenia dyscypliny pracy

w macierzystym zakładzie pracy (np. poza godzinami pracy lub w dniach wolnych od pracy).

§ 13. 1. Badanie sprawozdań finansowych może przeprowadzać biegły, gdy:

- 1) posiada właściwą dla badanego przedsiębiorstwa specjalność,
- 2) istnieją warunki zachowania bezstronności badania.

2. W razie powierzenia badania grupie biegłych, właściwą specjalność powinien posiadać co najmniej jeden członek grupy. Członkowie grupy biegłych ponoszą za badanie odpowiedzialność wspólną.

3. Biegły, który zawarł umowę zlecenia o przeprowadzenie badania wstępnego lub badania pełnego sprawozdania finansowego, jest zobowiązany do:

- 1) spełnienia w toku badania przyrzeczenia objętego ślubowaniem, składanym przez biegłego dla uzyskania tytułu dyplomowanego biegłego księgowego.
- 2) właściwego wykorzystania czasu badania.

VI. Przepisy końcowe

§ 14. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 lipca 1982 r. w sprawie weryfikacji rocznych bilansów przedsiębiorstw i innych państwowych jednostek organizacyjnych (Dz. U. Nr 25, poz. 180 i z 1987 r. Nr 25, poz. 137).

§ 15. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1991 r. i ma zastosowanie również do weryfikacji sprawozdań finansowych przedsiębiorstw za rok 1990.

Minister Finansów: w z. *M. Dąbrowski*